

UVOD

Nužna odbrana je pravno uređeno pravo čovjeka na samodbranu poznato u najstarijem pravu i pravnim izvorima, radi čega ova ustanova spada među institute krivičnog prava sa najdužom istorijom. Kao osnov isključenja krivičnog djela u strarijem pravu, nužna odbrana se primjenjivala samo kod krivičnih djela ubistva, a kasnije postaje opštim institutom koji opravdava zaštitu bilo kojeg individulanog ili opšteg pravnog dobra od protivpravnih napada. Sva današnja krivična zakonodavstva mu priznaju karakter opšteg osnova koji u potpunosti negira postojanje krivičnog djela, što je nepodjeljeno gledište savremene krivičnopravne teorije i prakse. Ono što je danas sporno u vezi sa ovim institutom su u osnovi opravdanja i nekažnjavanja ovako učinjenog djela, a naročito granice za pravo pojedinca da zaštićuje svoja dobra u ovakvim situacijama. U tom pogledu danas u teoriji uglavnom postoje dva različita koncepcijska pristupa, jedan individualistički koji opravdavanje ovog instituta povezuje sa prirodom čovjeka i njegovim pravom na samoodržanje (princip samozaštite) i drugi socijalni koji se temelji na principu zaštite pravnog poretka, u tom smislu da postoji neograničeno pravo zaštite svakog napadnutog dobra. U novije vrijeme preovladava stanovište o ambivalentnosti nužne odbrane koja u sebi objedinjuje i jedno i drugo. Dakle, ovu ustanovu treba postaviti tako da se dovede u sklad princip samozaštite i princip zaštite prava, odnosno samoodbrana pojedinca i odbrana pravnog poretka. Time bi ona dobila onu socijalnu funkciju koja je opravdava, a to je u prvom redu da je ona sredstvo odbrane protiv neprava, pravo zaštite od protivpravnih napada koje država prenosi na pojedinca kada to ona sama ne može osigurati.